

دوسده تکاپوی توسعه در ایران

نشست سوم:

مشروطه؛ بستری برای تحرک، برای توسعه

چهارشنبه ۲۱ آذر ماه ۱۳۸۶

حوزه های موضوعی بررسی

● شرایط شناسی

○ بین المللی

○ ملی

● ساختارشناسی

○ جامعه

○ قدرت

● دست اندرکاران توسعه

● نوع مواجهه با توسعه

● روش شناسی

● عملکردشناسی

● نوع تعامل با جهان

● جمع بندی

شرايط شناسی

- بين المللی

- ملی

شرایط بین المللی؛

- موج دوم انقلاب صنعتی
- شرکت های غول پیکر
- صدور سرمایه
- شکل یافتگی جدی تر جغرافیای اقتصاد سیاسی
- عصر امتیازات
- امحاء نظم های کهن (عثمانی، روسیه، اطریش)
- پدیداری کشورها (کشورهای ملی، نوکشورها)
- سازمان یافتگی نیروی کار
- انقلاب سوسیالیستی
- اصلاحات شرقی
- سمفونی مشروطه
- همنازی اصلاحات

شرایط ملی؛

- مرگ و تبعید؛ دستمزد تاریخی آغازگران
- خیمه شب بازی توسعه ناصری
- ترور شاه و حذف یک مانع تاریخی
- میدان پرتکاپوی اندیشه ورزان
- تحول طلبی و مشروطه خواهی، نتیجه اندیشه ورزی
- انقلاب مشروطه
- نو نواری تاریخی
- تحرک اجتماعی
- بازخیز نیروهای کهن
- منافع بیگانه، خطر خارجی
- نقطه چین اقتصاد

ساختارشناسی

• جامعه

• قدرت

ساختار جامعه؛

- پدیداری واژه «ملت»
- ظهور و بروز قطب نو
- سازمان یافتگی نوین؛
 - اصناف
 - احزاب
 - انجمن ها
- جامعه مطبوعاتی
- نزدیکی دو قطب مرجع
- پارلمان ناظر
- تک طبقه آگاه، سازمان دار و فعال
- آموزش نو، نونهاد آموزشی
- حیات اجتماعی جدید زنان
- نرخ مشارکت شتابان

ساختار قدرت؛

- سائترالیسم محض ناصری
- آرمان تفکیک قوا، پاسخ گویی قدرت
- منتقدین درون حاکمیتی
- قدرت ترک خورده
- پارلمان مصحح
- قدرت در مواجهه با روند نوآغاز «مهار»
- استبداد صغیر؛ آخرین واکنش سنتی

دست اندکاران توسعه؛

- منورالفکران
- رگه اصلاح طلب درون حاکمیتی
- مجلس
- تجار
- رگه ترقی خواه روحانی

نوع مواجهه با توسعه؛

- ضرورتی برای اصلاح عمومی
- دستمایه ای برای بقاء اجتماعی
- راهیافتی برگرفته از:

بن بست های معطوف به ساختار و فرهنگ قدرت

جهان دیدگی

جهان شنیدگی

آرمان خواهی دوران نو:

نفی مطلقیت

استقرار مشروطیت

نوسازی

روش شناسی؛

• اقتباسی - تجربی

عملکرد شناسی؛

- تفکیک قوا
- دولت تحت نظارت و پاسخگو
- تنظیم بودجه
- انتظام مالی – محدود کردن رانت
- به سمت نظام حقوقی

- تاسیس مدارس – تحصیل اجباری
- تساوی شهروندان
- آزادی نشر
- ایجاد ظرفی برای مشارکت اجتماعی
- تاسیس بانک ملی
- بهسازی تجارت
- برانداختن تیول

نوع تعامل با جهان؛

- دغدغه ایجاد دولت ملی
- به سمت تاسیس نهادهای اقتصاد ملی
- اندیشه عزت ملی

• انگاره مبادله ملی

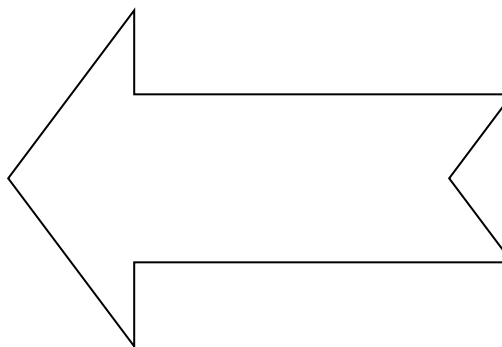
جمع بندی؛

- طراز عملکرد با پیش نیازها
- میزان توفیق اقدامات
- آثار اقدامات
- ملاحظات تاریخی - دورانی

طراز عملکرد با پیش نیازها؛

انطباق عمل با نیاز

ناکافی
موجود
غایب
انباشته
حاضر در مواجهه با مهاجمان
در سطح فهرست ملی
موجود نسبی
نمایان
روندی نو آغاز
در مرحله جنینی
بسیار محدود

پیش نیازها

تمرکز اداری - تشکیلاتی
باور اصلاحی - توسعه ای
تئوری
ادبیات بستر ساز
طیف های حامی
برنامه - چشم انداز
پذیرش اجتماعی
مشارکت اجتماعی
آموزش
نهاد
کادر

میزان توفیق اقدامات؛

- تشخیص جدی تر و عمومی تر بزنگاه
- آغازی شورانگیز
- فقدان مهندسی
- اجماع ناکافی
- تجمیع عوامل در تک نهاد پارلمان
- عنایت ناکافی به پیش نیازها
- اقبال اجتماعی مساعد
- نقطه چینی کمرنگ
- در معرض تهاجم و ناماندگاری

آثار اقدامات؛

- ایده مشروطه – ترقی
- ضرورت دگرگونی دو وجهی؛ قدرت، جامعه
- نقطه چین آرمان – انگاره
- هویدایی بیش از پیش موانع تاریخی
- تک نهادهای کلاسیک

ملاحظات تاریخی – دورانی؛

- خیزی حیاتی و عمومی
- باکم بهادادن به کار توضیح
- بدون مهندسی ظرفیت ها
- در ساختاری معیوب
- در رویارویی با اردوی ارتجاع
- با دستاوردهایی بیشتر مجازی